Advertentie

Opinie

Opinie: ‘Stop met het bouwen van fantasieloze flats in Amsterdam: ook schoonheid heeft een functie’

Bij het bouwen van woningen focust Amsterdam vooral op hoog en groot, schrijft Jan Noordman. Het creëren van harmonieuze en esthetische wijken heeft niet de prioriteit. Dat is volgens de filosofiedocent kortzichtig en niet duurzaam bovendien.

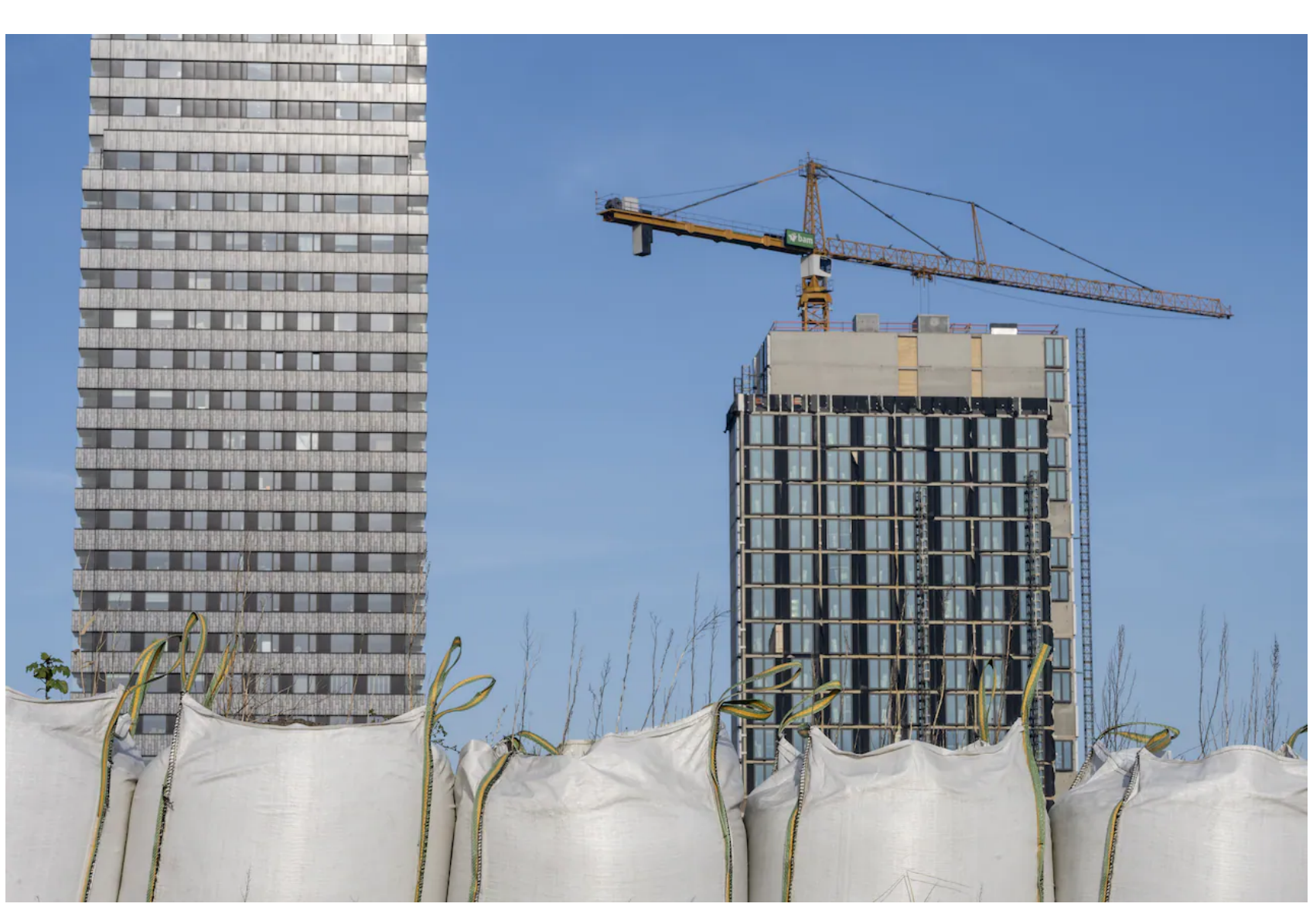

→ Volgens Jan Noordman heeft de Amsterdamse politiek geen visie op stedenbouwkundige schoonheid. Sabine Joosten / ANP

Jan Noordman 17 mei 2025, 03:01

Bewaren Delen

Het artikel ‘Alleen maar heel veel woningen bouwen werkt niet’, dat begin vorige maand in *Het Parool* stond, schetste een zorgelijk beeld van de nieuwe wijken NDSM-werf West in Amsterdam-Noord en Amstel III in Zuidoost. Het ontbreekt er aan voorzieningen die buurten leefbaar maken, zoals scholen, parken, sportvelden en winkels. Een rapport van de Rekenkamer Amsterdam toont dat ook aan.

Maak ons uw voorkeursbron
Stel ons in als voorkeursbron in Google, zodat onze artikelen daar vaker verschijnen.
Maak ons uw Google-favoriet

Elke dag het belangrijkste nieuws vanuit Amsterdam.
E-mail
Verstuur

De woningen in het middensegment zouden er bekaaid van afkomen: de woningen daar zijn doorgaans piepklein, niet meer dan 60 vierkante meter. In zo’n woning kun je geen gezin stichten. Zo zijn het wijken voor passanten, die de stad weer verlaten als er eenmaal kinderen komen.

Het zijn ook heel lelijke wijken, vol hoge, fantasieloze flatgebouwen die veel te dicht op elkaar zijn gebouwd. Ik zie tochtige straten met weinig zon. Schoonheid is hier ondergeschikt gemaakt aan de wens om – koste wat kost – zo veel mogelijk woningen te bouwen.

→ Privebeeld

Advertentie

Dit is een ingezonden bijdrage

Dit artikel is een ingezonden bijdrage, geschreven door **Jan Noordman**. Hij is filosofiedocent in het voortgezet onderwijs en woont in Amsterdam.

Opiniestukken worden door lezers ingezonden en vertegenwoordigen niet het standpunt van de Paroolredactie. Iedereen kan opiniestukken inzenden. Lees hier hoe dat werkt.

Het kan ook anders. Je kunt stedelijke planologie richten op het creëren van harmonieuze en esthetisch aantrekkelijke wijken. In de zeventiende eeuw golden strikte voorschriften voor gevelhoogte, bouwmaterialen en kavelbreedte. Het sierlijke, concentrische grachtenplan was – en is – een feest voor het oog. Tegenwoordig kunnen we particuliere kopers van kavels en hun architecten de vrijheid geven mooie, oorspronkelijke gebouwen te realiseren. Zo waarborg je de unieke Amsterdamse stadsuitstraling, terwijl je ruimte overlaat voor de diversiteit en creativiteit die nodig zijn voor sierlijke, iconische gevelwanden.

Geborgen gevoel

Het probleem van de Amsterdamse politiek is het volledig ontbreken van een visie op stedenbouwkundige schoonheid. Kijk voor inspiratie naar SDAP-wethouder Monne de Miranda (1875-1942), die er ondanks verzet van projectontwikkelaars op hamerde dat ook arbeiders recht hebben op kwalitatief hoogwaardige wijken.

Ook het project Building Beautiful in Engeland, opgezet door filosoof Roger Scruton, is inspirerend. Dit project benadrukt het belang van schoonheid, het idee dat stedenbouw in overeenstemming moet zijn met de natuurlijke omgeving en ons verlangen naar organisch aanvoelende gebouwen en straten. Scruton stelt dat mensen instinctief worden aangetrokken tot kronkelende wegen, onverwachte pleintjes en gevarieerde gevels, omdat deze elementen een gevoel van ontdekking en geborgenheid oproepen.

Rechte, monotone straten à la Manhattan, of in Amsterdam NDSM-werf West of Amstel III, zijn ontworpen vanuit een top-down functionalisme. Ze reduceren de stad tot een gepland rooster dat geen rekening houdt met de menselijke maat.

Rijp voor de bulldozer

Waar zijn we onze prioriteit voor schoonheid kwijtgeraakt? Op de middelbare school leren leerlingen de term *form follows function*, afkomstig uit het begin van de twintigste eeuw: de vorm van een gebouw moet afgeleid zijn van de functie. Dit is een hedendaags dogma, wat in de praktijk ook een hele niet-duurzame vorm van bouwen betekent. Immers: als de behoeften in de loop der tijd veranderen, blijft er alleen een gebouw over zonder functie, zo onooglijk dat niemand er gebruik van wil maken. Bekende voorbeelden zijn het Maupoleum in de Jodenbreestraat en de Zwarte Madonna in Den Haag; beide werden in 2007 gesloopt.

Wat een verschil met hoe eind negentiende eeuw werd gebouwd. Neem het schitterende, voormalige hoofdpostkantoor van Amsterdam: het kon eenvoudig worden veranderd in een winkelcentrum (Magna Plaza). Zelfs een steenkolengasfabriek, de Westergasfabriek, was zo mooi dat het met succes veranderd kon worden in een cultureel centrum.

Het omgekeerde dreigt te gebeuren in NDSM-werf West en Amstel III. Daar is dermate onaantrekkelijk gebouwd dat wanneer economische omstandigheden en behoeften veranderen, deze woningen rijp zijn om te worden gebulldozerd.

Berlage en Wibaut

De problemen die de Rekenkamer in beeld brengt, zijn uiteindelijk slechts symptomen van een ‘visie’ waarin schoonheid geen enkele prioriteit heeft. Net als Roger Scruton ben ik ervan overtuigd dat mooie, leefbare wijken niet gerealiseerd kunnen worden door louter te focussen op aantallen, abstracte plandoelen en een rechttoe rechtaan stratenplan. Meer aandacht voor esthetiek en lokaal karakter is essentieel. Daarmee is het mogelijk mislukkingen zoals in NDSM-werf West en Amstel III te voorkomen.

Schoonheid, leefbaarheid en praktische voorzieningen gaan hand in hand. Berlage en Wibaut bouwden wijken met alles erop en eraan. Daar zijn we nog steeds trots op. Waarom zou dat anno 2025 niet meer kunnen?

Lees meer over **Columns & Opinie** ›

Lees ook
Geselecteerd door de redactie

Plus Exclusief
Alléén maar heel veel woningen bouwen in Amsterdam werkt niet – en dat dringt ook door in de stadspolitiek

Plus Exclusief
Nieuwbouwwijk NDSM-werf West is voornamelijk doods: ‘Ik vraag me wel eens af waar mensen hier hun hond moeten uitlaten’

Plus Nieuws
Druk om veel woningen te bouwen in Amsterdam gaat ten koste van leefbaarheid, oordeelt Rekenkamer in kritisch rapport

Log gratis in en ontvang toegang tot exclusieve extra’s
Maak binnen **1 minuut** een gratis account aan.
Ga verder ›
Al een account of abonnement? inloggen

Advertentie

Wilt u belangrijke informatie delen met het Parool?
Tip hier onze journalisten

Algemeen
Contact met de redactie
Tiplijn
Contact met de klantenservice
Privacystatement
Abonnementsvoorwaarden
Gebruiksvoorwaarden
Toegankelijkheidsverklaring
Cookiebeleid
Privacy-instellingen
Auteursrecht

Service
Klantenservice
Bezorgklacht indienen
Bezorging pauzeren
Bezorging wijzigen
(Bezorg)adres wijzigen
Adverteren
Losse verkoop
Zakelijk abonnement

Meer het Parool
Over ons
Colofon
Abonneren
Nieuwsbrieven
Krant
Puzzels
Android apps
iOS apps
Webwinkel
Maak ons uw Google-favoriet

Volg het Parool
RSS-feeds
Instagram
Facebook
Youtube
LinkedIn
Bluesky

Op alle verhalen van het Parool rust uiteraard copyright.
Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@parool.nl.

Het Parool is onderdeel van DPG Media.
KvK Nummer: 34172906 | BTW Nummer: NL810828662B01

© 2026 DPG Media B.V. Alle rechten voorbehouden